

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
УПРАВЛІННЯ З ПИТАНЬ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
УПРАВЛІННЯ З ПИТАНЬ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ МИКОЛАЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЦЗ ТА БЖД МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
З НАВЧАЛЬНОЇ ТА ВИРОБНИЧОЇ РОБОТИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
АКАДЕМІЯ НАУК СУДНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕХНОГЕННОЇ ТА ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

I Всеукраїнська наукова конференція

21-22 вересня 2018 року

*Національний університет кораблебудування імені
адмірала Макарова, пр. Героїв України, 9*

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Миколаїв
Видавець Торубара В.В.
2018

УДК 614.8:574.2

А43

ОРГАНІЗАТОРИ

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Управління з питань надзвичайних ситуацій Миколаївської облдержадміністрації
Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення
Миколаївської міської ради
Південний науковий центр НАН України
Національний університет «Львівська політехніка»
Одеський державний екологічний університет
Навчально-методичний центр ЦЗ та БЖД Миколаївської області з навчальної
та виробничої роботи
Головне управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій
у Миколаївській області
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут ім. Ігоря Сікорського»
Вінницький національний технічний університет
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Академія наук суднобудування України

*Матеріали публікуються за оригіналами, які представлені авторами.
Претензії щодо змісту та якості матеріалів не приймаються.*

Відповідальний за випуск:
Маркіна Людмила Миколаївна

А43 «**Актуальні** питання техногенної та цивільної безпеки України»: Матеріали
I Всеукраїнської наукової конференції. – Миколаїв: Видавець Торубара В.В.,
2018 – 206 с.

ISBN 978-617-7472-24-6

У збірнику наведені матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні
питання техногенної та цивільної безпеки України». Збірник становить інтерес для
наукових працівників, управлінців та викладачів, інженерів та студентів.

ISBN 978-617-7472-24-6

© Національний університет
кораблебудування, 2018

ОРГКОМІТЕТ СЕМІНАРУ

Голова оргкомітету: *БЛІНЦОВ ВОЛОДИМИР СТЕПАНОВИЧ*, д.т.н., професор, проректор з наукової роботи НУК, м. Миколаїв.

Співголова: *ГРИЦАЄНКО МАКСИМ ГЕОРГІЙОВИЧ*, Начальник Головного Управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Миколаївській області, генерал-майор, м. Миколаїв.

Заступники голови:

ЛІТВАК СЕРГІЙ МИХАЙЛОВИЧ, к.т.н., професор НУК, декан факультету екологічної та техногенної безпеки НУК, м. Миколаїв;

МАРКІНА ЛЮДМИЛА МИКОЛАЇВНА, к.т.н., доцент, завідувач кафедри техногенної та цивільної безпеки НУК, м. Миколаїв.

Вчений секретар: *САВІНА ОКСАНА ЮРІЇВНА*, старший викладач кафедри техногенної та цивільної безпеки, НУК, м. Миколаїв.

Члени оргкомітету:

БОБІНА ОЛЕГ ВАЛЕРІЙОВИЧ, к.іст.н., доцент, директор Навчально-наукового гуманітарного інституту, НУК, м. Миколаїв;

ВЕСЕЛІВСЬКИЙ РОМАН БОГДАНОВИЧ, к.т.н., доцент кафедри цивільного захисту та комп'ютерного моделювання геофізичних процесів Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, м. Львів;

ГЕРАСИМЕНЯ ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ, начальник управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Миколаївської міської ради, м. Миколаїв;

ГОМЕЛЯ МИКОЛА ДМИТРОВИЧ, д.т.н., професор, зав. каф. екології та рослинних полімерів Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», м. Київ;

ДУБІНСЬКИЙ ОЛЕГ ЮРІЙОВИЧ, к.ю.н., доцент, декан факультету морського права НУК, м. Миколаїв;

ПЕТРУК ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ, д.т.н., професор, директор інституту екології та моніторингу довкілля, Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця;

РЕМЕШЕВСЬКА ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА, к.т.н., доцент завідувач кафедри екологічної хімії, НУК, м. Миколаїв;

ТРОХИМЕНКО ГАННА ГРИГОРІВНА, к.біол.н, професор НУК, заступник завідувач кафедри екології та природоохоронних технологій, НУК, м. Миколаїв;

ЧОЛПАН ОЛЕКСАНДР БОРИСОВИЧ, заступник начальника навчально-методичного центру ЦЗ та БЖД Миколаївської області з навчальної та виробничої роботи, м. Миколаїв;

ЧУГАЙ АНГЕЛІНА ВОЛОДИМИРІВНА, к.г.н., доцент, декан природоохоронного факультету Одеського державного екологічного університету, м. Одеса;

ШНАЛЬ ТАРАС МИКОЛАЙОВИЧ, к.т.н. доцент, Національний університет «Львівська політехніка», кафедра будівельних конструкцій та мостів. м. Львів.

УДК 614.841

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ УМОВ ТЕПЛООВОГО САМОЗАГОРЯННЯ ПОДРІБНЕНОГО НАСІННЯ СОНЯШНИКУ

Автори: *Веселівський Роман Богданович, к.т.н., доцент кафедри цивільного захисту та комп'ютерного моделювання екогеофізичних процесів, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України*

Федоровський Вадим Вікторович, начальник сектора, Головне управління ДСНС України в Одеській області

Єжель Дмитро В'ячеславович, студент, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України

Дослідження умов теплового самозагоряння подрібненого насіння соняшнику виконували у електричній сушильній шафі 2В-151 [1], (рис. 1) місткістю робочої камери не менше 40 дм³ з терморегулятором, що дає змогу підтримувати постійну температуру від 60 до 250°С з похибкою $\pm 3^{\circ}\text{C}$.

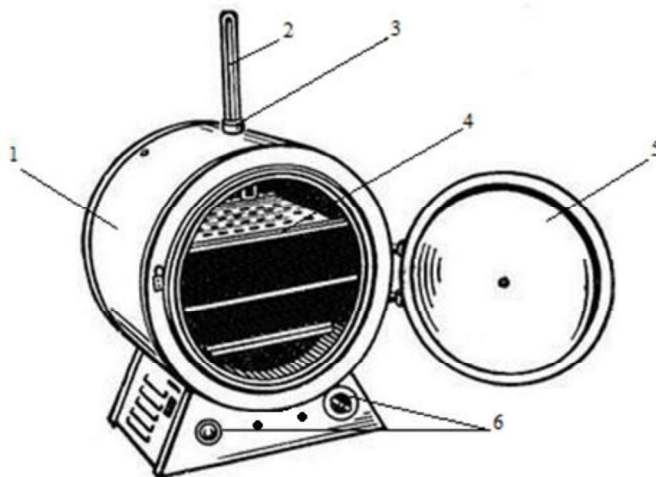

Рисунок 1 - Термошафа для дослідження умов теплового самозагоряння де 1 – корпус; 2 – термометр; 3 – отвір для встановлення термопар; 4 – внутрішній об'єм камери; 5 – дверцята; 6 – прилади для регулювання температури

Для проведення експериментів було виготовлено кошики кубічної або циліндричної форми висотою 35, 50, 70, 100, 140 мм (по 10 шт. кожного розміру) з корозійностійкого металу із кришками. Діаметр циліндричного кошика дорівнює його висоті, товщина стінки кошика – $(1,0 \pm 0,1)$ мм. Для дослідження було використано термоелектричні перетворювачі ТХА (3 шт.) з максимальним діаметром робочого спаю не більше 0,8 мм.

Термопари встановлювали таким чином, щоб робочий спай однієї контактував із зразком та розташовувався в його центрі, другий – стикався з зовнішньою стороною кошика, третій – був на відстані (30 ± 1) мм від стінки кошика. Схема розташування термопар представлена на рисунку 2.

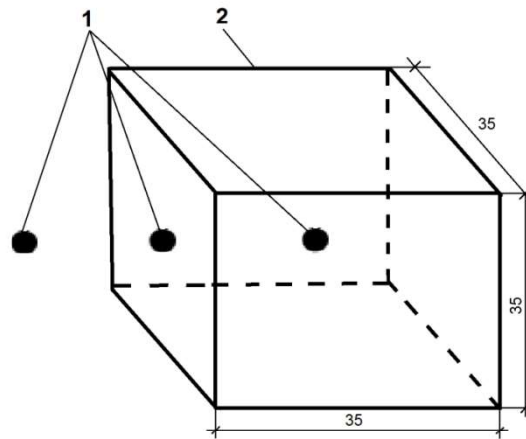

Рисунок 2 - Схема розташування термопар у зразку де 1 – термопари, 2 – кошик для досліджень

Кошик заповнювали зразком необхідної дисперсності та встановлювали термоелектричні перетворювачі відповідно до схеми, що представлена на рисунку 2.

Зразок витримували у термостаті до самозагоряння, або за відсутності самозагоряння протягом часу, зазначеного у [2].

За результатами досліджень оцінювали результати, а саме:

– на підставі отриманих результатів випробувань побудовано графіки залежності логарифма температури самозагоряння від логарифма питомої поверхні і логарифма часу до самозагоряння, які описуються рівняннями прямої лінії:

$$\lg t_c = A_p + n_p \lg S;$$

$$\lg t_c = A_b - n_b \lg \tau,$$

де t_c - температура самозагоряння, °C;

A_p, n_p, A_b, n_b – коефіцієнти, що визначаються за дослідними даними;

τ – тривалість випробування від моменту вирівнювання температур зразка досліджуваної речовини і термостата до моменту самозагоряння, год.;

S – питома поверхня зразка, в m^{-1} обчислюється за формулою

$$S = \frac{F}{V} \tag{1}$$

де F – повна зовнішня поверхня зразка, m^2 ;

V - об'єм зразка, m^3 .

– умови та результати випробувань реєструють у протоколі.

Згідно з [2] та проведеними експериментальними випробуваннями [3], будуюмо графіки залежності логарифма температури самозагоряння соняшникового насіння від логарифма питомої поверхні і логарифма часу до самозагоряння, які описуються рівняннями прямої лінії $\lg t_c = A_p + n_p \lg S$ та $\lg t_c = A_b - n_b \lg \tau$. Отримані залежності, що враховують дисперсність подрібненого насіння соняшнику, представлено на рисунках 3 та 4 відповідно.

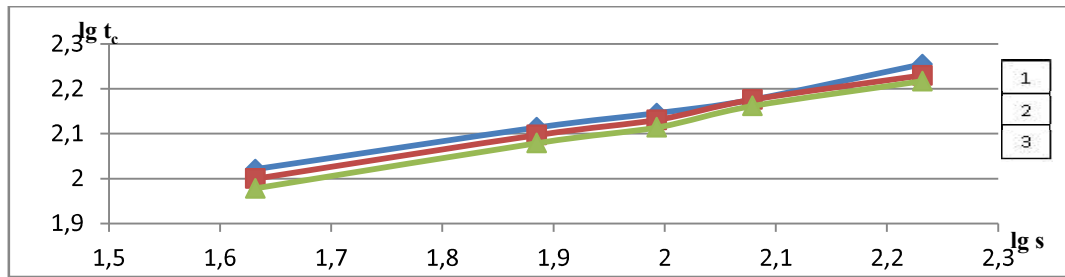

Рисунок 4 - Графіки залежності логарифма температури самозагоряння від логарифма питомої поверхні для зразка насіння соняшнику залежно від дисперсності де 1) > 1 < 2 мм – $[lg t_c = 1,455 + 0,347 \cdot lg S]$;
 2) > 0,45 < 1мм – $[lg t_c = 1,391 + 0,472 \cdot lg S]$;
 3) > 0,1 < 0,45мм – $[lg t_c = 1,328 + 0,398 \cdot lg S]$.

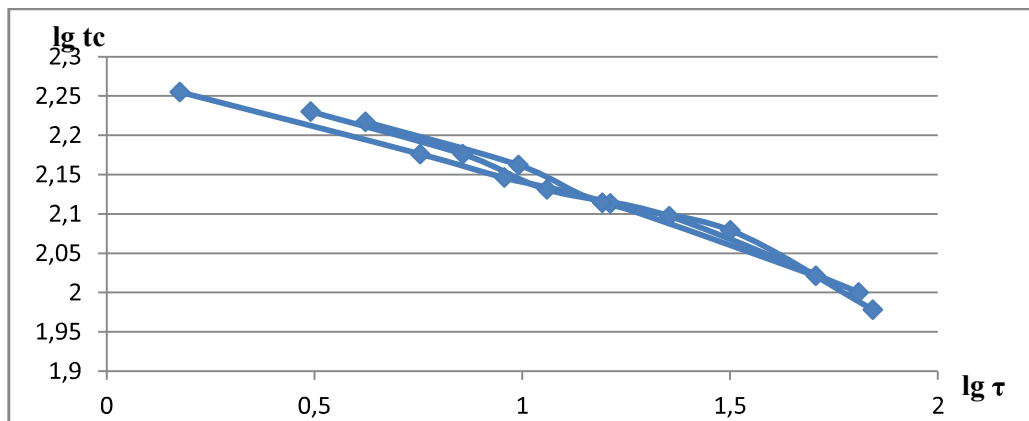

Рисунок 4 - Графіки залежності логарифма температури самозагоряння від логарифма часу до самозаймання для зразка насіння соняшнику залежно від дисперсності

де 1) > 1 < 2 мм – $[lg t_c = 2,946 - 0,544 \cdot lg \tau]$;
 2) > 0,45 < 1мм – $[lg t_c = 2,655 + 0,369 \cdot lg \tau]$;
 3) > 0,1 < 0,45мм – $[lg t_c = 2,338 + 0,195 \cdot lg \tau]$.

Література:

1. Шкаф сушильный электрический круглый 2В-151. Технический паспорт. Одесса. Облполиграфиздат, 1980. – 29 с.
2. ГОСТ 12.1.044-89 “Пожаровзрывоопасность веществ и материалов. Номенклатура показателей и методы их определения”.
3. Федоровский В. В. Экспериментальное исследование условий теплового самовозгорания измельченных семян масличных культур / В. В. Федоровский, Р. Б. Веселивский // Чрезвычайные ситуации: предупреждение и ликвидация: научно-технический журнал. – Минск : НИИ ПБиЧС РБ, 2017. – № 1 (41). – С. 110-116.

Котовенко О. А., Мірошніченко О.Ю., Мігун М.Д. Один з підходів до зниження ймовірності виникнення інцидентних техногенних катастроф.....	59
Яценко М. Д. Організація цивільного захисту під час реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.....	61
Веселівський Р. Б., Федоровський В. В., Єжель Д. В. Експериментальні дослідження умов теплового самозагоряння подрібненого насіння соняшнику.....	67

Тематичний напрям семінару № 2

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ СУСПІЛЬСТВА В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ПОЖЕЖНОЇ, ТЕХНОГЕННОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Мозговий А. М. Використання сучасних композиційних матеріалів для зниження шумового забруднення на судах.....	70
Ремешевська І.В., Гурець Н.В., Місєнз В.О. Аналіз використання приладів-шукачів пошкоджень Трубопроводів в діяльності МКП «Миколаївводоканал».....	71
Ковальчук В. М. Захист населення від небезпек пов'язаних з вибухонебезпечними предметами.....	73
Чумак М. О. Автоматичне регулювання руху автомобіля для підвищення безпеки міського середовища.....	74
Азаров С. І., Євланов В. М., Задунай О. С., АЕС як головні цілі терористичних атак в Україні.....	76
Шаповалова І. О., Савіна О. Ю., Забезпечення безпеки при роботі з холодним зварюванням.....	79
Гусевський І.І., Мельничук С.С. Міграція та акумуляція важких металів в системі «грунт-рослина» в різних флорокомплексах національного природного парку «Білобережжя Святослава».....	80
Ремешевська І. В., Гапонов Б. Є. Оцінка впливу біотехнології глибокого очищення стічних вод від біогенних елементів комунальних підприємств на екологічну безпеку миколаївської області.....	83
Попович В. В., Волощишин А. І. Екологічні особливості формування фітомеліоративного вкриття на териконах вугільних шахт.....	86
Сулима Л. О., Соколова О. Є. Принципи забезпечення авіаційної безпеки аеропортів.....	87
Фадіна Н. І., Савіна О.Ю. Оптимізація управління екологічною безпекою підприємства «зоря-машпроект» шляхом екологізації свідомості стейкхолдерів.....	89
Заворотня І.К., Літвак С.М., Літвак О.А. Вплив пожеж на лісові екосистеми Миколаївської області.....	91
Антонов А. В., Веселівський Р. Б. Експериментальні дослідження процесів припинення горіння рослинних олій у разі застосування вогнегасних речовин різного виду.....	94
Мошенцев Ю. Л., Гогоренко А. А., Минчев Д. С. Исследование влияния загрязнения охладителей наддувочного воздуха дизельных двигателей на окружающую среду.....	96